[2025] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 544: 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 210

ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਬਨਾਮ

ਕਨ੍ਹੈਈਆ ਪ੍ਰਸਾਦ

(2025 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 728)

13 ਫਰਵਰੀ 2025

[ਬੇਲਾ ਐਮ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ* ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਬੀ. ਵਰਾਲੇ, ਜੇਜੇ]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਸਖਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ।

ਸਿਰਲੇਖ †

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 - ਧਾਰਾ 45, 50 - ਪੀਐਮਐਲਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ - ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ - ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰੇਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ-ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਤਿਆ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਯੂਓਆਈ ਦੁਆਰਾ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ - ਪੀਐਮਐਲਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਸਖਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ - ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਧਾਰਾ 50 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

---

* ਲੇਖਕ

ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਬਨਾਮ ਕਨ੍ਹਈਆ ਪ੍ਰਸਾਦ

ਅਪਰਾਧ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ - ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਸਖਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗੁਪਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਸਰਸਰੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਮਾਮਲਾ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ - ਐਸਐਸ 3, 4 [ਪਾਰਸ 12, 13, 17-22]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। **[2022] 6 ਐਸਸੀਆਰ 382: 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 929 - ਭਰੋਸੇ.**

ਗੌਤਮ ਕੁੰਡੂ ਬਨਾਮ ਗੌਤਮ ਕੁੰਡੂ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ **[2015] 15 ਐਸਸੀਆਰ 499: (2015) 16 ਐਸਸੀਸੀ 1;** *ਰੋਹਿਤ ਟੰਡਨ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ* **[2017] 13 ਐਸਸੀਆਰ 156: (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 46;** *ਤਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ* **[2023] 14 ਐਸਸੀਆਰ 813: (2023) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 1486 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860; ਬਿਹਾਰ ਖਣਿਜ, (ਰਿਆਇਤ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰਨ) ਨਿਯਮ, 2019; ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ; ਜ਼ਮਾਨਤ; ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਦੋਹਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ; ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ; ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ; ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣਾ; ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ; ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਧਿਆ ਰੂਪ; ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਮੈਂਬਰ; ਹਵਾਲਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰੇਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਮੈਂਬਰ; ਐਸ.45 ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ; ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ; ਰਿਮਾਂਡ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ
ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2025 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 728

2024 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਐਮ ਨੰਬਰ 17738 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.05.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸੂਰਿਆਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜੂ, ਏਐਸਜੀ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਅੰਨਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ। ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮੋਹਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਮੈਸਰਜ਼ ਸਾ ਚੈਂਬਰਜ਼, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਬੇਲਾ ਐਮ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਰਾਹੀਂ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੰਬਰ 17738/2024 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 06.05.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਈਸੀਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 2023 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ (ਪੀਐਮਐਲਏ) ਕੇਸ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਨ੍ਹਈਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੀਟੀਜ਼ੈਡਓ /14/2023.
3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਈਡੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟਨਾ, ਸਾਰਨ ਅਤੇ ਭੋਜਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 38, 120 ਬੀ, 378, 379, 406, 409, 411, 420, 467, 468 ਅਤੇ 471 ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਖਣਿਜ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 20 ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਬ੍ਰੈਂਡ ਸਨ ਕਮੋਡਿਟੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਬਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰੀ-ਪੇਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਈ-ਚਲਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਰੇਤ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ 161,15,61,164/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਵਾਈ) ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

ਇਸ ਨੂੰ 'ਪੀਐਮਐਲਏ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਈਸੀਆਈਆਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਈ ਸੀ ਆਈ ਆਰ / ਪੀ ਟੀ ਜ਼ੈਡ ਓ /14/2023 ਮਿਤੀ 15.03.2023, ਵਧੀਕ ਈਸੀਆਈਆਰ ਨੰ. ਈਸੀਆਈਆਰ/ਪੀਟੀਜ਼ੋ/14/2023 ਮਿਤੀ 08.11.2023 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 04.05.2024 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਤਹਿਤ ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਧਾ ਚਰਨ ਸਾਹ (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਦੇ ਚਾਰ ਅਹਾਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਨ੍ਹਈਆ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਰਾਧਾ ਚਰਨ ਸਾਹ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਦੇ ਬਿਆਨ 01.09.2023 ਅਤੇ 04.09.2023 ਨੂੰ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 11.09.2023, 12.09.2023 ਅਤੇ 13.09.2023 ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਕਤ ਤਰੀਕਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 18.09.2023 ਨੂੰ ਈਡੀ, ਪਟਨਾ ਜ਼ੋਨਲ ਦਫਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਵਿਖੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਹਿਰਾਸਤ 22.09.2023 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਈਡੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਰਾਧਾ ਚਰਨ ਸਾਹ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 17,26,85,809/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਜੁਰਮ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਅਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨਾਲੀ ਵਿਖੇ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਾਲੀ ਵਿਖੇ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਐਲਐਲਪੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਸ਼ਾਰਦਾ ਦੇਵੀ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਬੇਦਾਗ ਧਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰੇਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਅਰ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ, ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਟਰੱਸਟ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ ਸੀ।

6. ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਈਡੀ ਨੇ 10.11.2023 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪੈਰਾ 11.6 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਪੀਐਮਐਲਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 10.11.2023 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ।
7. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਿਸਕ ਨੰਬਰ 17738/2024 ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ (ਪੀਐਮਐਲਏ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 8/2023) ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।
8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ***ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂ***ਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਐਮਐਲਏ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਸਖਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।
9. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਸੀ

---

1 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 929

ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਬਨਾਮ ਕਨ੍ਹਈਆ ਪ੍ਰਸਾਦ

ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਈਡੀ ਨੇ 01.09.2023 ਅਤੇ 04.09.2023 ਨੂੰ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਪਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

10. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਇਸਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਲਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਜੁਰਮ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

11. ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ:

<u>ਧਾਰਾ 45 -</u> ਅਪਰਾਧ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(1) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,

ਏ. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹਰੇਕ ਜੁਰਮ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ;

ਬੀ. ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ ਏ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਚਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ

(i) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ

ਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਜਾਂ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ।

(i) ਡਾਇਰੈਕਟਰ; ਜਾਂ

(ii) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ।

(1ਏ) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(2) ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ।

12. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 45 ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ ਏ ਤਹਿਤ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ (i) ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

13. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਇਹ ਲੋੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 71 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 24 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ***ਗੌਤਮ ਕੁੰਡੂ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ,*** [2] ***ਰੋਹਿਤ ਟੰਡਨ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ,*** [3] ***ਤਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ,*** [4] ***ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।***

15. **ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ** (*ਸੁਪਰਾ*) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 45 ਸਮੇਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> "**387**..... ਕਿ 2018 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਿਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਸਮੇਤ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

---

2 (2015) 16 ਐਸਸੀਸੀ 1

3 (2018) 11 ਐਸਸੀਸੀ 46

4 (2023) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 1486

ਇਹ ਕੋਈ ਆਮ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਸਮੂਹਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ" ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧਿਆ ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਸਖਤ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

388 ਤੋਂ 411.....

412. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ 1973 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਖਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 45 ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਸਖਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਸਖਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਸਨ

ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

18. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਨ, ਪਰ ***ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 50 (2) ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਰਟੀਕਲ 20 (3) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਵਾਕ "ਗਵਾਹ ਬਣਨਾ" ਹੈ ਨਾ ਕਿ "ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ"। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ "ਗਵਾਹ ਬਣਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਗਵਾਹੀ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਸਮੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ***ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"**270**. ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ (ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਧਿਰ ਬਣਨਾ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ (ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ) ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਲੁਕਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਖੱਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ। ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਜੁਰਮ ਉਸ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਜਾਂ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਾਰੀਖ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਤ ਮੂਲ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਨ (ਧਾਰਾ 3, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2013 ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 31-7-2019 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਸੀ); ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤ (ਨੰਬਰ 2) ਐਕਟ, 2019 ਰਾਹੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਫ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2019 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ii) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ ਜਾਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

271 ਤੋਂ 405.....

406. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਸਖਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ

2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤਫਹਿਮੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ. ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ 2002 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

20. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 45 ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

21. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੋਈ ਆਮ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀਐਮਐਲਏ ਨੂੰ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਸਮੇਤ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 45 ਦੀ ਸਖਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗੁਪਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਸਰਸਰੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

22. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਬੈਂਚ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।
23. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰੇਗਾ।
24. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

†ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੈੱਡਨੋਟਸ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016